

Praha 21.10.2003

62

Zdravotnická zařízení v České republice v 1. pololetí 2003

Struktura sítě zdravotnických zařízení již nedoznává výraznějších změn, s výjimkou pravidelného nárůstu počtu privátních samostatných ordinací lékařů (zejména specialistů) a zařízení lékárenské péče (lékáren a výdejen). I nárůst těchto zařízení je však rok od roku pomalejší.

Výraznějších změn doznalo v letošním roce rozdělení zdravotnických zařízení na státní a nestátní sektor. V souladu s reformou veřejné správy byla od 1. ledna 2003 zdravotnická zařízení dosud spravovaná Okresními úřady převedena do kompetence krajů, v ojedinělých případech pod přímé řízení Ministerstva zdravotnictví (větší psychiatrické léčebny), nebo pod správu měst či obcí (LDN, nemocnice následné péče). V důsledku toho výrazně posílil nestátní sektor, který v současné době na sebe váže téměř 68 % všech lůžek a zaměstnává 80 % všech lékařů a 74 % všech středních zdravotnických pracovníků (SZP).

Zřizovatel: kraj - 378 zařízení (7 789,42 lékařů, 33 513,13 SZP, 40 539 lůžek).

Zřizovatel: město, obec - 225 zařízení (1 409,16 lékařů, 6 351,99 SZP, 7 312 lůžek).

Privátní sektor - 25 728 zařízení (22 561,02 lékařů, 42 032,82 SZP, 28 431 lůžek).

Ve srovnání s koncem roku 2002 se lůžková kapacita zařízení ústavní péče téměř nezměnila, pokles úvazků lékařů a středních zdravotnických pracovníků v 1. polovině roku bývá každoročně vykompenzován v druhém pololetí nástupy nových absolventů.

Koncem pololetí pracovalo ve zdravotnických zařízeních celkem 39 734 lékařů a 110 625 středních zdravotnických pracovníků (vždy přepočtený počet na celé úvazky).

V ambulantní péči připadá v průměru na 10 000 obyvatel 28 lékařů, 26 % z nich pracuje v ambulantních částech lůžkových zařízení, 74 % v samostatných ambulantních zařízeních. Po odečtení komplementu připadá na 10 000 obyvatel 25 ambulantních lékařů. Více než 50 % všech ambulantních lékařů pracuje v primární péči (praktičtí lékaři pro dospělé, děti a dorost, gynekologové a zubní lékaři).

Měřeno úvazky lékařů je v současné době 74 % ambulantní péče zprivatizováno, 11 % ambulantní péče je poskytováno v zařízeních spravovaných krajem, 2 % v zařízeních spravovaných městem nebo obcí. Jen 13 % ambulantní péče zůstává státní (zřizovatel Ministerstvo zdravotnictví a ostatní centrální orgány. Jde o úzce specializovanou ambulantní péči poskytovanou pacientům v ambulantních částech velkých, zejména fakultních nemocnic.

V lůžkové péči připadá na 10 000 obyvatel 9,8 lékaře (nemocnice - 8,5; odborné léčebné ústavy vč. lázní - 1,3).

Z celkového počtu lékařů a SZP v lůžkové péči pracuje ve státních zařízeních 38 % lékařů a SZP (33 % všech lůžek), v zařízeních spravovaných krajem 43 % lékařů a SZP (36 % všech lůžek), v zařízeních spravovaných městem nebo obcí 7 % lékařů a SZP (6 % lůžek). Privátní zařízení vlastní 25 % všech lůžek a v jejich lůžkových částech pracuje 12 % z lékařů a SZP v lůžkové péči celkem.

Síť zařízení ústavní péče tvořilo koncem pololetí:

- 202 nemocnic (nemocnice Planá má až do konečného rozhodnutí zřizovatele tj. kraje pozastavenou činnost ambulantní i lůžkové části) s 67 031 lůžky (z toho 2 229 lůžek novorozeneckých, 5 717 lůžek následné, ošetrovatelské péče)
- 165 odborných léčebných ústavů (včetně ozdravoven a hospiců) s 23 173 lůžky (z toho 7 264 lůžek následné, ošetrovatelské péče a 203 hospicové péče)
- 67 lázeňských léčeben s 22 801 lůžky

V důsledku reformy státní správy přešla od 1.1.2003 do kompetence krajů kromě 83 nemocnic a 38 léčeben pro dlouhodobě nemocné i řada lůžkových zařízení, jejichž spádová oblast výrazně přesahuje hranice krajů:

6 léčeben TRN (645 lůžek), 2 psychiatrické léčebny (270 lůžek), 1 rehabilitační ústav (102 lůžek), 12 ostatních odborných léčebných ústavů pro děti a dospělé (1 230 lůžek), 8 ozdravoven (610 lůžek).

Tato zařízení budou pro kraje obtížně řešitelnou finanční zátěží, která by mohla vyústit ve snahu o neúměrnou redukci jejich lůžkové kapacity, případně v nežádoucí tlak na jejich rychlou privatizaci. Nedostatek finančních prostředků by se mohl projevit i rozdíly v kvalitě poskytované léčebné péče v jednotlivých krajích.

Zvláštní zdravotnická zařízení (kojenecké ústavy a dětské domovy, centra a stacionáře pro děti, stacionáře pro dospělé, jesle, zachytné stanice a dopravní a záchranná služba) zaznamenala v průběhu 1. pololetí jen mírný nárůst kapacity stacionářů pro dospělé a děti, zcela se zastavil pokles míst v jeslích.

Do kompetence krajů přešlo od začátku roku 32 kojeneckých ústavů a dětských domovů, další 4 přešly do kompetence měst (obcí). Pouze 1 kojenecký ústav a 1 dětský domov jsou nadále státní (zřizovatel MZ). Provoz těchto zařízení je pro kraje rovněž finančně náročný a v případě negativního vývoje už nemá stát dostatečnou pravomoc situaci ovlivnit.

Veškerá dopravní a zdravotnická záchranná služba je nyní s jedinou výjimkou (Vojenská letecká záchranná služba v Plzni) nestátní. U 58 zařízení (374 lékařů a 1 845 SZP) je zřizovatelem kraj, 7 zařízení (5,5 lékaře a 27,5 SZP) je spravováno městem (obcí), 228 zařízení je privátních.

V souladu se zákonem 258 / 2000 Sb. je od ledna letošního roku ustaveno 14 krajských hygienických stanic (správních úřadů) a 14 zdravotních ústavů (zdravotnických zařízení). Krajským hygienickým stanicím náleží vydávat rozhodnutí, povolení, osvědčení a plnit další úkoly státní správy v ochraně veřejného zdraví, vč. státního dozoru, pokud není příslušné Ministerstvo zdravotnictví. Zdravotní ústavy provádějí vyšetřování a měření složek životních a pracovních podmínek, vyšetřování výrobků a biologického materiálu za účelem sledování ukazatelů zdravotního stavu obyvatelstva.

V hygienické službě pracovalo koncem pololetí 339 lékařů a 1 322 středních zdravotnických pracovníků.

Počet lékáren a výdejen v České republice stále narůstá. V 1. polovině roku 2003 bylo registrováno 2 232 lékáren (+45 proti konci roku 2002) a 239 výdejen (+10), včetně jejich detašovaných pracovišť. Na 1 lékárnou nyní připadá v průměru 4 580 obyvatel.

Závěr

V důsledku chybějící legislativy nedochází v posledních letech k výraznějším změnám ve struktuře sítě zdravotnických zařízení. Stále, i když pomaleji narůstá počet privátních ordinací ambulantních specialistů a houstne síť lékáren a výdejen léků. Zcela se však zastavila redukce lůžkového fondu nemocnic a odborných léčebných ústavů. Fakultní nemocnice a přímo řízené odborné léčebné ústavy čekají na další kroky Ministerstva zdravotnictví, bývalá okresní zařízení převedená do kompetence krajů čekají na rozhodnutí svého nového zřizovatele. Připravovaná redukce akutní lůžkové péče předpokládá snížení počtu lůžek akutní péče zhruba o 10 000, z toho 7 000 má být přeměněno na lůžka následné (ošetřovatelské) péče, 3 000 zrušeno bez náhrady. Od ledna příštího roku by se měl změnit systém plateb nemocnicím na platby podle diagnóz pacientů, uvažuje se i o zavedení plateb pacientů za pobyt na lůžkách následné (ošetřovatelské) péče.

V souladu s reformou veřejné správy se v první polovině letošního roku výrazně snížil podíl zdravotní péče zajišťované státem a naopak vzrostl podíl zdravotní péče zajišťované v zařízeních spravovaných krajem, městem nebo obcí. Jak se s touto zátěží finančně i organizačně kraje vyrovnají, ukáže až delší časové období. Sílí tlak na převádění nemocnic na akciové společnosti.

Vypracovala: Mgr. Jana Tvrďá

Zajištění zdravotní péče v České republice v 1. pololetí 2003

Celkem	Lékaři		SZP		Lůžka	
Rezort zdravotnictví	38 774,07	97,58	108 026,47	97,65	109 616	97,00
v tom: státní (MZ)	7 014,47	17,65	26 128,53	23,62	33 334	29,50
nestátní (kraj)	7 789,42	19,60	33 513,13	30,29	40 539	35,87
nestátní (město, obec)	1 409,16	3,55	6 351,99	5,74	7 312	6,47
nestátní (fyz.os., církev, práv.os.)	22 561,02	56,78	42 032,82	38,00	28 431	25,16
Ostatní rezorty	959,59	2,42	2 598,62	2,35	3 389	3,00
Rezorty celkem	39 733,66	100,00	110 625,09	100,00	113 005	100,00

Ambulantní péče	Lékaři		SZP	
Rezort zdravotnictví	28 094,38	97,72	53 802,32	97,55
v tom: státní (MZ)	3 119,87	10,85	8 454,43	15,33
nestátní (kraj)	3 065,13	10,66	11 093,75	20,11
nestátní (město, obec)	635,49	2,21	2 224,57	4,03
nestátní (fyz.os., církev, práv.os.)	21 273,89	73,99	32 029,57	58,07
Ostatní rezorty	656,83	2,28	1 352,99	2,45
Rezorty celkem	28 751,21	100,00	55 155,31	100,00

Lůžková péče	Lékaři		SZP		Lůžka	
Rezort zdravotnictví	9 716,06	97,33	44 445,72	97,42	109 616	97,00
v tom: státní (MZ)	3 487,11	34,93	15 992,02	35,05	33 334	29,50
nestátní (kraj)	4 318,32	43,26	19 540,30	42,83	40 539	35,87
nestátní (město, obec)	749,39	7,51	3 310,72	7,26	7 312	6,47
nestátní (fyz.os., církev, práv.os.)	1 161,24	11,63	5 602,68	12,28	28 431	25,16
Ostatní rezorty	266,85	2,67	1 177,07	2,58	3 389	3,00
Rezorty celkem	9 982,91	100,00	45 622,79	100,00	113 005	100,00

Síť zdravotnických zařízení v ČR k 30.6.2003

rezorty celkem

Druh zařízení	Počet zařízení	Přepočtený počet		Lůžka	Místa
		lékařů	SZP		
Nemocnice (vč. ambulantní části)	202	16 087,33	60 379,99	67 031	631
Léčebny pro dlouhodobě nemocné	76	261,31	2 139,57	7 264	
Léčebny Tbc a respir. nemocí - dospělí	10	65,40	301,32	1 145	
Psychiatrické léčebny - dospělí	17	452,12	2 865,86	9 682	
Rehabilitační ústavy - dospělí	5	33,72	326,12	886	
Ostatní odborné léčebné ústavy - dospělí	12	125,38	673,64	1 653	
Dětské léčebny Tbc a respir. nemocí	-	-	-	-	
Dětské psychiatrické léčebny	4	11,29	132,96	368	
Ostatní dětské odborné léčebné ústavy	11	27,25	181,52	879	
Lázeňské léčebny - dospělí	62	337,49	1 869,28	22 026	
Dětské lázeňské léčebny	5	12,91	127,99	775	
Ozdravovny	14	5,38	118,29	984	
Hospic	7	14,15	88,15	203	
Další lůžková zařízení	9	48,05	90,02	109	
Odborné léčebné ústavy celkem	232	1 394,45	8 914,72	45 974	-
Sdružená ambulantní zařízení	196	1 402,53	2 864,72	-	29
Zdravotnická střediska	183	529,74	927,42	-	26
Samost.ordinace prakt.lékaře pro dospělé	4 451	4 480,46	4 304,42		
Samost.ordinace prakt.lék.pro děti a dorost	2 113	2 100,83	2 052,72		
Samost.ordinace prakt.lékaře stomatologa	5 411	5 710,33	5 569,95		
Samost.ordinace prakt.lékaře gynekologa	1 150	1 082,73	1 198,59		4
Samost.ordinace odborného lék.specialisty	5 943	5 588,07	6 298,95	-	29
Ostatní ambulantní zařízení	3 953	357,65	8 266,62	-	225
Samostatná ambulantní zařízení celkem	23 400	21 252,34	31 483,39	-	313
Kojenecké ústavy a dětské domovy	38	41,62	977,70	-	2 034
Dětské stacionáře a centra	49	16,27	325,74	-	1 602
Jesle a další dětská zařízení	59	-	262,13	-	1 689
Stacionáře pro dospělé	26	37,05	73,08	-	532
Dopravní a záchranná zdrav. služba	294	409,64	2 014,31		
Ostatní	25	13,58	96,00	-	178
Zvláštní zdravotnická zařízení celkem	491	518,16	3 748,96	-	6 035
Lékárny	1 921	5,85	4 514,13		
Výdejny	214	-	109,39		
Ostatní	2	-	-		
Zařízení lékárenské péče celkem	2 137	5,85	4 623,52	-	
Hygienická služba	30	339,27	1 321,80		
Ostatní	121	136,26	152,71		
Celkem (zařízení, lékaři, lůžka)	26 613	39 733,66	110 625,09	113 005	6 979

Pozn.: Do počtu zařízení nejsou zahrnuta detašovaná pracoviště.

Síť zdravotnických zařízení v ČR k 30.6.2003

zřizovatel: kraj

Druh zařízení	Počet zařízení	Přepočtený počet		Lůžka	Místa
		lékařů	SZP		
Nemocnice (vč. ambulantní části)	83	7 051,21	28 667,84	34 333	392
Léčebny pro dlouhodobě nemocné	38	128,36	1 046,27	3 349	
Léčebny Tbc a respir. nemocí - dospělí	6	29,86	160,92	645	
Psychiatrické léčebny - dospělí	2	6,20	51,00	270	
Rehabilitační ústavy - dospělí	1	4,76	33,06	102	
Ostatní odborné léčebné ústavy - dospělí	4	56,81	285,49	745	
Dětské léčebny Tbc a respir. nemocí	-	-	-	-	
Dětské psychiatrické léčebny	-	-	-	-	
Ostatní dětské odborné léčebné ústavy	8	14,36	121,34	485	
Lázeňské léčebny - dospělí	-	-	-	-	
Dětské lázeňské léčebny	-	-	-	-	
Ozdravovny	8	2,44	82,59	610	
Hospic	-	-	-	-	
Další lůžková zařízení	-	-	-	-	
Odborné léčebné ústavy celkem	67	242,79	1 780,67	6 206	-
Polikliniky, sdružená ambulantní zařízení	11	54,98	94,05		
Zdravotnická střediska	10	12,26	28,55		
Samost.ordinace prakt.lékaře pro dospělé	10	9,78	9,47		
Samost.ordinace prakt.lék.pro děti a dorost	2	0,92	0,98		
Samost.ordinace prakt.lékaře stomatologa	-	-	-		
Samost.ordinace prakt.lékaře gynekologa	6	1,03	2,10		
Samost.ordinace odborného lék.specialisty	9	5,13	7,75		
Ostatní ambulantní zařízení	22	5,35	42,64		
Samostatná ambulantní zařízení celkem	70	89,45	185,54	-	-
Kojenecké ústavy a dětské domovy	32	23,48	620,39	-	1 413
Dětské stacionáře a centra	7	4,40	72,79	-	278
Jesle a další dětská zařízení	1	-	5,00	-	30
Stacionáře pro dospělé	2	1,25	2,65	-	20
Dopravní a záchranná zdrav. služba	58	374,01	1 844,58		
Ostatní	8	2,63	34,70	-	77
Zvláštní zdravotnická zařízení celkem	108	405,77	2 580,11	-	1 818
Lékárny	47	-	297,97		
Výdejny	-	-	-		
Ostatní	-	-	-		
Zařízení lékárenské péče celkem	47	-	297,97	-	
Hygienická služba	-	-	-	-	
Ostatní	3	0,20	1,00		
Celkem (zařízení, lékaři, lůžka)	378	7 789,42	33 513,13	40 539	2 210

Pozn.: Do počtu zařízení nejsou zahrnuta detašovaná pracoviště.

Síť zdravotnických zařízení v ČR k 30.6.2003

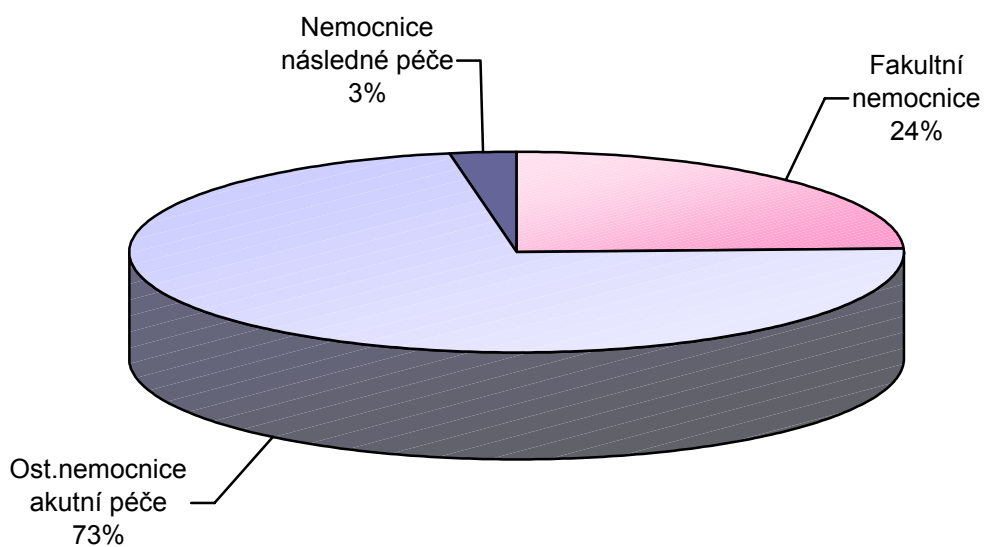
zřizovatel: město, obec

Druh zařízení	Počet zařízení	Přepočtený počet		Lůžka	Místa
		lékařů	SZP		
Nemocnice (vč. ambulantní části)	29	1 088,45	4 484,34	5 708	29
Léčebny pro dlouhodobě nemocné	11	41,38	340,72	1 170	-
Léčebny Tbc a respir. nemocí - dospělí	1	6,58	23,48	80	-
Psychiatrické léčebny - dospělí	-	-	-	-	-
Rehabilitační ústavy - dospělí	-	-	-	-	-
Ostatní odborné léčebné ústavy - dospělí	2	10,32	37,05	74	-
Dětské léčebny Tbc a respir. nemocí	-	-	-	-	-
Dětské psychiatrické léčebny	-	-	-	-	-
Ostatní dětské odborné léčebné ústavy	-	-	-	-	-
Lázeňské léčebny - dospělí	1	3,86	18,16	200	-
Dětské lázeňské léčebny	-	-	-	-	-
Ozdravovny	2	0,70	11,70	80	-
Hospic	-	-	-	-	-
Další lůžková zařízení	-	-	-	-	-
Odborné léčebné ústavy celkem	17	62,84	431,11	1 604	-
Polikliniky, sdružená ambulantní zařízení	22	208,80	456,80	-	-
Zdravotnická střediska	1	0,66	3,75	-	-
Samost.ordinace prakt.lékaře pro dospělé	2	1,50	1,00	-	-
Samost.ordinace prakt.lék.pro děti a dorost	1	1,00	1,00	-	-
Samost.ordinace prakt.lékaře stomatologa	2	1,50	2,00	-	-
Samost.ordinace prakt.lékaře gynekologa	-	-	-	-	-
Samost.ordinace odborného lék.specialisty	3	1,58	12,88	-	-
Ostatní ambulantní zařízení	36	18,55	142,41	-	-
Samostatná ambulantní zařízení celkem	67	233,59	619,84	-	-
Kojenecké ústavy a dětské domovy	4	13,33	268,54	-	436
Dětské stacionáře a centra	27	4,20	207,11	-	881
Jesle a další dětská zařízení	55	-	249,13	-	1 567
Stacionáře pro dospělé	-	-	-	-	-
Dopravní a záchranná zdrav. služba	7	5,50	27,53	-	-
Ostatní	4	0,75	9,30	-	27
Zvláštní zdravotnická zařízení celkem	97	23,78	761,61	-	2 911
Lékárny	9	-	39,84	-	-
Výdejny	1	-	-	-	-
Ostatní	-	-	-	-	-
Zařízení lékárenské péče celkem	10	-	39,84	-	-
Hygienická služba	-	-	-	-	-
Ostatní	5	0,50	15,25	-	-
Celkem (zařízení, lékaři, lůžka)	225	1 409,16	6 351,99	7 312	2 940

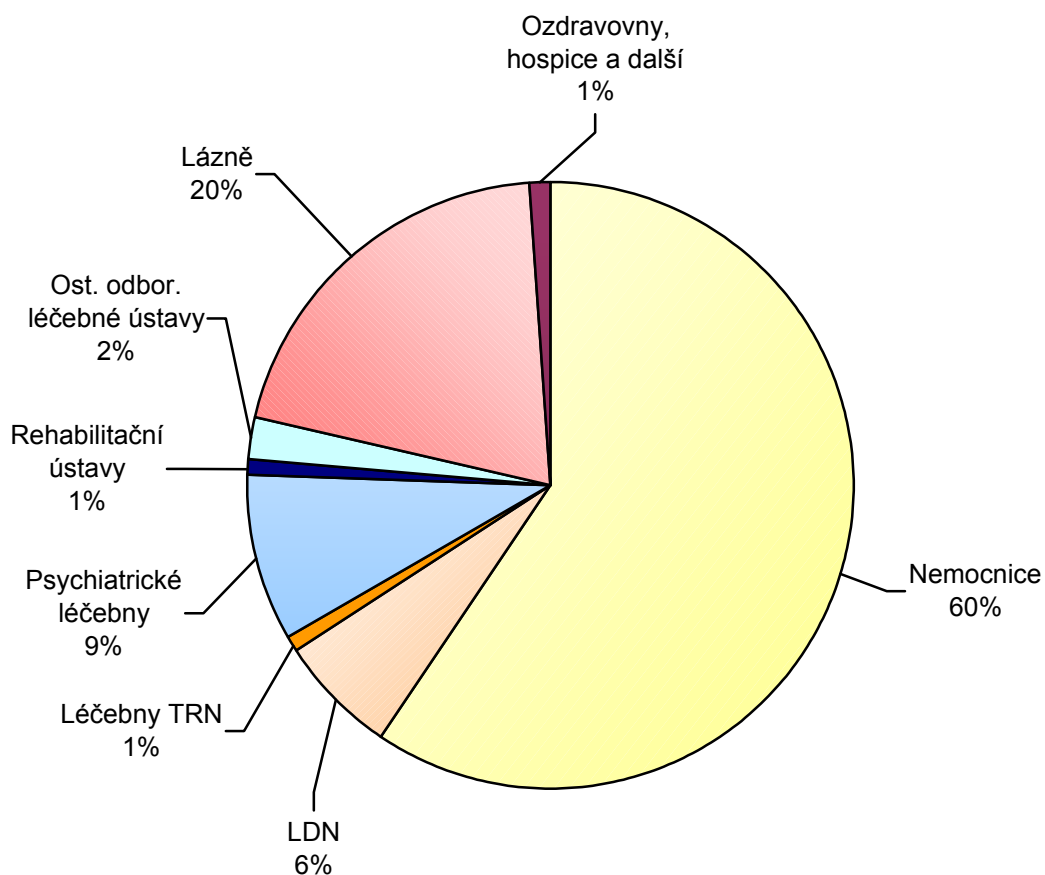
Pozn.: Do počtu zařízení nejsou zahrnuta detašovaná pracoviště.

Rezorty celkem k 30.6.2003

Struktura nemocničních lůžek

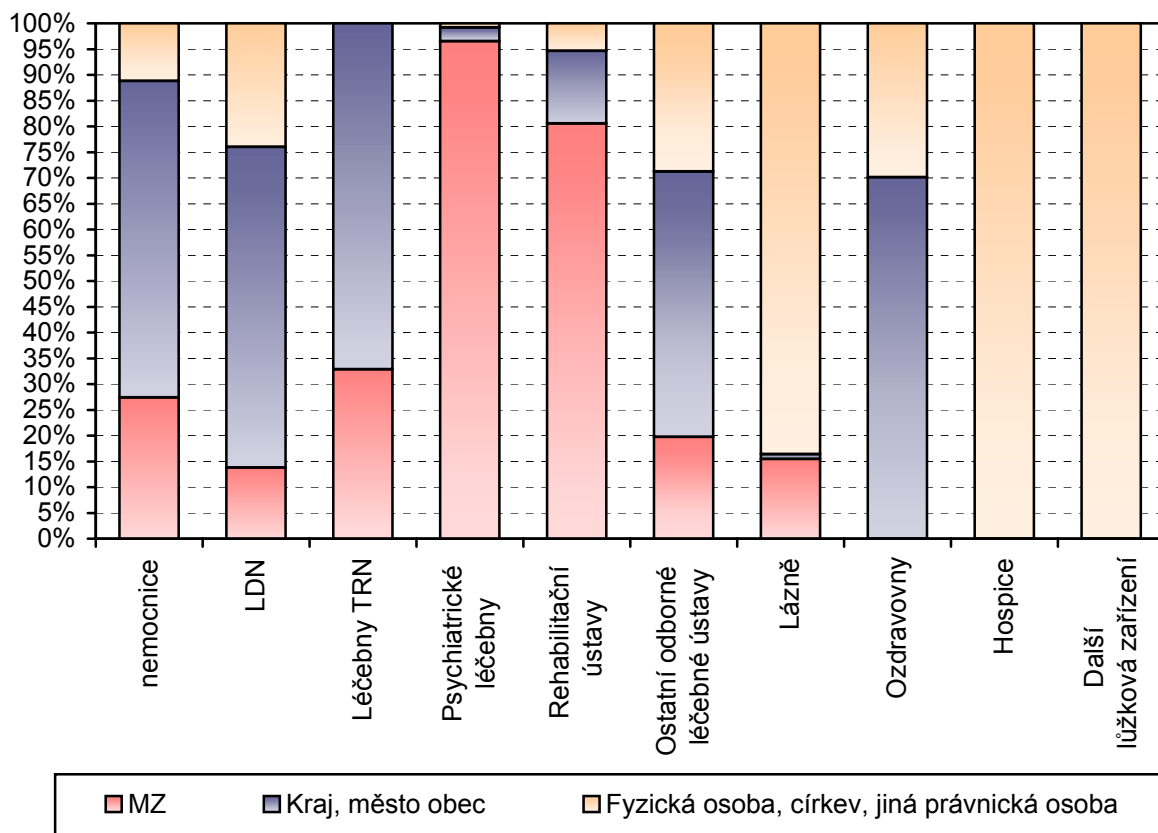

Struktura lůžek podle druhu zařízení

Zařízení ústavní péče
rozdělení lůžek podle druhu zařízení a zřizovatele
 rezort zdravotnictví k 30.6.2003

Lůžková kapacita zařízení ústavní péče celkem
členěná podle zřizovatele

